

הרפורמה המוצעת במערכת המשפט

דיונים סביב מושגי יסוד באזרחות

רפורמה;

תקון יסודי, שנוי ערכין, עיצוב מחדש - הכנסת תקונים ושיפורים בתחום או במבנה מסים

מערכת המשפט;

הרשות השופטת, היא אחת משלוש רשויות השלטון. היא מורכבת ממערכת בתי המשפט בישראל. לרשות השופטת ארבעה תפקידים חיוניים:

1. פרשנות חוקי הכנסת והתאמתם לניסבות החיים המורכבות
2. הגנה על זכויות אדם ואזרח
3. שמירה על שלטון החוק ועל הסדר הציבורי
4. ביקורת לגבי החוקיות של פעולות השלטון

השינויים עליהם הכריז עוסקים ב:

- הרכב הוועדה
- למינוי שופטים
- פסקת ההתגברות
- עילת הסבירות
- מינוי יועצים משפטיים

לדעת התומכים בשינוי,

מערכת המשפט צברה כוח רב מדי והפרה את האיזון בין הרשויות.

המתנגדים לשינוי טוענים כי הרפורמה המוצעת תיתן לרשות המבצעת כוח רב מדי ובכך תפר את האיזון בין הרשויות.

בתאריך 04.01.23, י"א טבת - שר המשפטים - ח"כ יריב לוין, ממפלגת הליכוד כינס מסיבת עיתונאים בה הכריז על שינויים במערכת המשפט.

[קישור](#) להצגת הרפורמה מאתר הכנסת

הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים

הרכב הוועדה כיום

3 שופטי בית משפט עליון

2 נציגי לשכת עורכי דין

2 שרים

2 חברי כנסת

אילו רשויות שלטון מיוצגות בוועדה?

מה הם התפקידים של כל רשות?

לאיזו מהרשויות יש רוב בוועדה?

מה המשמעות של רוב לרשות מסוימת בוועדה?

מה לדעתך צריך להיות הרכב הוועדה למינוי

שופטים?

[קישור לפעילות](#)

טווח זמן להתבוננות

הדיון בנוגע לוועדה למינוי שופטים

הרכב הוועדה לפי הרפורמה המוצעת

- 3 שופטי בית משפט עליון
- 2 נציגי ציבור שימונו ע"י שר המשפטים
- 3 ראשי ועדות של הכנסת
- 3 שרים

הרכב הוועדה כיום

- 3 שופטי בית משפט עליון
- 2 נציגי לשכת עורכי דין
- 2 שרים
- 2 חברי כנסת

מצאו את ההבדלים בין הרכבי הוועדה

מהם המורכבויות והאתגרים בהרכב הוועדה כפי שהיא כיום,
ומהם המורכבויות והאתגרים בהרכב הוועדה לפי הרפורמה
המוצעת?

כרקע לנושא הבא -

**מומלץ ללמוד את הדיון לגבי: המהפכה החוקתית,
האקטיביזם השיפוטי והביקורת השיפוטית.**

**הנושאים מופיעים בספר הלימוד "להיות אזרחים
בישראל", בעמודים 311-315 ו-411-412.**

רקע לפסקת ההתגברות

ב-1992, נחקקו 2 חוקי יסוד:

1. חוק יסוד כבוד האדם וחירותו - ([קישור לחוק](#))

2. חוק יסוד חופש העיסוק - ([קישור לחוק](#))

בחוקים אלה - מופיעה פסקה הנקראת פסקת ההגבלה.

פסקת ההגבלה

" אין פוגעים בזכויות שלפי חוק יסוד זה, אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת כזו".

פסקת ההגבלה מאפשרת לבית המשפט העליון לפסול חוקים שנחקקו על ידי הכנסת,

במידה והם סותרים את פסקת ההגבלה. כלומר, פסקת ההגבלה מגבילה את הכנסת,

שהיא הרשות המחוקקת מלחוקק חוקים שיכולים לסתור חוקים אלה.

בחרו חוק של הכנסת - דונו (מומלץ בדיבייט) האם הייתם מפעילים את פסקת ההגבלה על חוק זה?

שאלה להתבוננות

מה המשמעות של פסקת ההגבלה ביחסים

בין הרשויות?

פסקת ההתגברות

מוזמנים להתבונן
שאלות מוצגות

במה עוסק החוק אליו רוצים להוסיף את
הפסקה?

מה המשמעות של פסקת ההתגברות ברוב של
61 חברי כנסת ביחסים בין הרשויות?

מה הן שתי העמדות שיכולות להיות בנוגע
להוספת הפסקה? מה יכול להיות הנימוק של
כל עמדה?

על פי הצעת הרפורמה, פסקת ההתגברות תאפשר לכנסת
להתגבר על פסילת חוקים הנוגדים את חוקי היסוד.
זאת אומרת, גם אם בג"ץ יפסול חוקים מסוימים עפ"י חוק,
הכנסת העתידה תוכל להתגבר על כך ולחוקק מחדש את
החוק - ברוב של 61 ח"כ.

הפסקה הזו קיימת כיום, בחוק יסוד: חופש העיסוק וכעת,
מעוניינים להוסיף אותה גם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

בחרו פסיקה של בג"צ שפסלה חוק של הכנסת -
דונו באפשרות להפעיל את פסקת ההתגברות על פסיקה זו?

שימו -

מצגת זו התמקדה בנושאים הבאים:

- הדיון סביב הוועדה למינוי שופטים

- פסקת ההתגברות

הנושאים הנ"ל הם שניים בלבד מתוך ארבעת

הנושאים המוצגים ברפורמה.

מוזמנים להמשיך ולדון בכיתות גם בנושאים הבאים:

עילת הסבירות ותפקידי היועצים המשפטיים.